

Cap Vermell

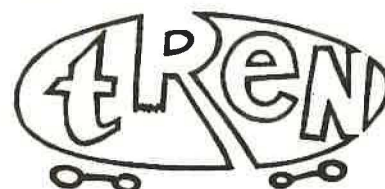
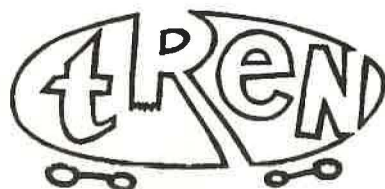
MARXA 2001
7 d'octubre
Cala Rajada- Son Servera

Capdepera - Cala Rajada
nº 226 - any XXI
setembre 2001

Imatges d'arxiu

Cap Vermell

setembre

2001

n° 226

Obra Cultural Balcar

Capdepera

i

Cala Rajada

Hem fet aquest número:

Joan Rai

Pep Terrassa

Jaume Fuster

Paco Galià

Sebastià Ferrer

Llucià Rinyon

Loli Vivancos

Berta Liesegang

Miquel Piris

Maria A Fuster

Lluís Cerrada

Cap Vermell ofereix les seves planes per a difondre qualsevol opinió, notícia o xafardeig que vulgueu fer.

Si teniu res a dir dels comentaris publicats, teniu a la vostra disposició les planes d'opinió i cartes al director

Dipòsit legal

1197/80

Imprès a

SIBA

Santa Margalida

Portalet

Aquest mes de setembre ha estat un mes singular, per raó dels successos que varen tenir lloc en els Estats Units, el dia 11. Després d'intentar pair l'infame atemptat terrorista i les seves macabres conseqüències, ara vivim l'angoixa d'una situació prebèl·lica derivada de la necessitat que té George W. Bush de donar resposta urgent a l'atac sofert. Qui sap si, lamentablement, quan rebeu aquest exemplar la situació ja serà de plena guerra.

No analitzarem aquí, perquè no tenim elements suficients per fer-ho i perquè, a més, això ja s'ha fet amb escreix, les causes que han desembocat en un punt de tensió com el present. En tot cas i simplificant molt, segur que en l'origen de tot hi trobaríem la inestable situació que es viu a l'Orient Mitjà i el paper que Nord-Amèrica hi juga. El fet és que ara mateix assistim a una escalada de l'enfrontament entre el món àrab i els Estats Units, en la qual, volguem o no, ens hi veim implicats.

La precarietat de l'equilibri polític mundial es posa de manifest freqüentment, de la mateixa manera que s'hi posen els desequilibris econòmics i socials. I una cosa i altra ens afecten. No podem ignorar els conflictes que es generen arreu del món, perquè en feim part, per activa o per passiva. Pensar que aquestes són coses que passen enfora de Mallorca, de Capdepera, i que no ens afecten, és un error. I, per tant, creure que són els demés que ho han d'arreglar, és un error més gros encara. La pau i la justícia constitueixen una forma de vida que hem de treballar tots, cada dia, i que hem de construir amb esforç i tenacitat.

Als mallorquins, en general, i als gabellins i cala-rajaders en particular, ens interessa un món en pau. Ens interessa la pau per principis èticomorals, perquè hi creim i la consideram l'única forma possible de convivència. I hi creim també per instint de supervivència, perquè depenem d'un sector econòmic, com és el turisme, que precisament només es desenvolupa dins un clima de pau.

Esperam que els governants de tot el món, els dels Estats Units els primers, no es deixin dur per la passió ni s'enceguin per l'ànim de revenja, i que tota actuació sigui duita a terme d'acord als principis legals que regeixen les relacions internacionals. I també esperam que, com sol ser tan freqüent, no paguin justs per pecadors.

Plaça des Sitjar

Bé

Ens han arribat, i ens arriben, constants referències a la bona labor que ve desenvolupant últimament la brigada d'obres de l'Ajuntament. Especialment durant les festes, aquest col·lectiu ha donat mostres d'una gran eficàcia i són molts els qui assenyalen el seu cap, en Sebastià Julià, com a responsable d'aquesta millora. Nosaltres ens n'alegram i en deixam constància.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

Oficina de Cala Rajada
Elionor Servera, 77
www.sanostra.es

Malament

També ens arriben veus, a diari, del malestar regnant en el departament de cultura de l'Ajuntament, des de la contractació de la Sra. Carpallo com a cap d'aquesta àrea. En el poc temps que duu desenvolupant la seva tasca, ja ha deixat algunes mostres de quin és el seu tarannà, i a nosaltres tampoc no ens han agradat gens ni mica. Al respecte ens pronunciarem, amb pels i senyals, en el pròxim número de *Cap Vermell*. De moment, no malament, sinó fatal. I una pregunta: abans d'accedir a aquest lloc de feina, sabia Capdepera per on parava?

Escoles

Amb aparent normalitat, un nou curs escolar ha començat a caminar. No ens consten problemes de personal significatius - inevitables anys enrere. Potser, la qüestió més punyent i conflictiva és l'allau de matriculacions de nous alumnes procedents dels llocs més inversemblants, especialment de Sud-Amèrica. D'altra banda, és evident que "S'Auba" és una escola que s'ha quedat petita i que en el municipi

urgeix la construcció d'un nou centre. Quant a l'Institut, ha estat un dels centres que han incomplert el decret d'horaris, de manera que els dos primers dies lectiu no s'impartiren classes.

Llampugues

La temporada de pesca d'aquesta espècie s'ha avançat notablement, enguany, de manera que des de finals d'agost se'n vénen agafant abundantment. Els preus, en funció de les captures, han oscil·lat de les 400 a les 1.000 pessetes. L'única cosa que ha fet que les captures no hagin estat encara més espectaculars, ha estat el mal temps que ha impedit la sortida a la mar molts de dies. A finals de temporada procurarem oferir-vos un resum de les quantitats desembarcades.

Temps

I ja que parlem del temps, volem deixar constància que el final del mes d'agost i aquest mes de setembre han estat uns clàssics: pluges, variabilitat constat de les temperatures, dies de platja, dies d'abric... Bé, de pluja encara en manca, i molta, perquè l'endarreriment és gros. Tant és així que han corregut rumors insistents que alguns dels aquífers que abasteixen el nostre municipi es trobaven en fase crítica i que "Aguas Capdepera" havia hagut de cercar nous forats. Alguns dies l'aigua va arribar molt bruta i en altres moments amb escassa pressió. I és que, ja se sap, si només en treuen i no n'hi posen...

Habitatges

És intenció del nostre Ajuntament i de l'Institut Balear de la Vivenda construir 25 habitatges de protecció oficial en el nostre municipi. Amb aquesta finalitat, la Sala posarà a disposició de l'esmentat Institut un solar a Cala Rajada, per a 6 habitatges, un altre al carrer Roses de Capdepera, per a 11 vivendes més (aquest necessitarà una modificació puntual de les NN.SS. perquè es tracta d'una zona

d'equipaments), i s'està cercant un tercer solar on construir les 8 vivendes restants. Així mateix, és intenció de l'Ajuntament que l'Institut de la Vivenda construeixi una vivenda tutelada per a persones majors en el solar de què disposa en el carrer Pizarro.

Es Sindicat

Aquest dia 28 de setembre s'inaugurà, a can Creu d'Inca, l'exposició dels arxius d'Es Sindicat, dins el cicle d'exposicions dedicades als Arxius particulars i d'altres institucions. Gonçal López Nadal n'oferí una conferència inaugural, a l'Església de Sant Bartomeu i l'Ajuntament n'ha editat una guia a cura de Maria Massanet Gili i Cristian Fuster McAlpine. El material exposat s'articula al voltant dels següents apartats: *Delegación Sindical, Obra Sindical de Previsión Agraria, HSL i Cámara Agraria, FET i JONS, Escoles i Festes.*

Carretera

Els ajuntaments de la comarca de Llevant han presentat una proposta a la Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transport perquè faci una actuació ràpida a la carretera 715 (Palma-Cala Rajada), al seu pas per Manacor. Especialment a l'estiu, travessar aquest tram pot suposar, a més dels nervis inevitables, fins a vint minuts que es fan interminables. A la proposta feta pels ajuntaments esmentats, aquests mostren el suport a la tasca que es fa a la Conselleria en matèria de carreteres, al temps que s'insta el Conseller perquè finalitzi urgentment el projecte de via de circumvalació de Manacor, aspecte aquest que milloraria molt la qualitat de vida de tots els qui habitam per aquestes contrades.

Envasos

El Consell de Mallorca ha posat a disposició de bona part dels veïns del municipi la nova sèrie de contenidors

gros: "Només envasos", on s'hi podran dipositar envasos, borses de plàstic, tetrabrics i llaunes. I per a conscienciar els usuaris, s'ha editat un bell fulletó, amb les fotografies de la Presidenta del CIM i del nostre batle incloses. Aquest fulletó es va donar a conèixer amb motiu del sopar a la fresca de Sant Bartomeu. La sorpresa rau en el fet que enlloc no es parla de Cala Rajada que s'exclou del fulletó malgrat s'hagin instal·lats els contenidors grossi per a envasos, quan, amb tota seguretat, és on més se'n generen de tot el municipi. Paradoxal, no?

Atemptat

Capdepera també es va unir al dolor per les víctimes de l'atemptat als Estats Units, del dia 11 de setembre. Es va fer en forma de tres minuts de silenci a tots els centres oficials, on les banderes onejaren a mig pal, el dia 17. Com en altres casos, l'hora de la convocatòria va impedir que als funcionaris s'hi sumàs la resta de la població.

Monedes

L'Asociación Círculo Europa Balears i la Caixa Rural han endegat una campanya per a recollir monedes europees que quedaran invalidades amb l'entrada en vigor de l'euro. Es tracta que tots els qui tenguem monedes d'alguns dels països afectats, que us

quedaran per dins qualche calaix sense cap valor, les dipositeu a qualsevol dels establiments adherits a la campanya. Sapiguen que tot quant es recapti servirà per a finançar projectes de les associacions Unicef, ALAS, Associació de Mares de Discapacitats de Balears, Associació de la Síndrome de Down de Balears. Per a més informació: www.euro2000stop.org

Concurs

L'Ajuntament de Capdepera convoca el *I concurs de piano Vila de Capdepera*, que s'ha de celebrar

els dies 14, 15 i 16 de desembre, en el Teatre Municipal. Aquest concurs es divideix en quatre nivells i abasta edats compreses entre els 8 i els 16 anys. Hi haurà un concert inaugural a càrrec de Noemí Dalmau i Marina Scalafiotti. Per a més informació us podeu dirigir al Departament de Cultura de l'Ajuntament de Capdepera Plaça des Sitjar, 5 (07580 Capdepera) Telèfons 971 563877 i 971563827.

Panells

A cada platja del municipi s'han instal·lats uns panells informatius de la zona on s'ubiquen. La forma és molt rústica i inclou, a més d'una gran fotografia, algunes dades d'interès mediambiental i algunes recomanacions per a gaudir de l'espai sense fer res malbé.

Jornades

Els dies 20 i 21 de setembre se celebraren, a Artà, unes jornades de reflexió i d'intercanvi d'opinions al voltant dels parcs naturals, on es va fer esment especial al futur Parc de Llevant. Al llarg de les dues jornades intervingueren especialistes en temes mediambientals, els directors d'alguns parcs naturals de la península (Catalunya, Lleó, Canàries), així com batles de municipis integrats en àrees protegides. No faltaren els debats entre els assistents. Margalida Rosselló, consellera de Medi Ambient, i el batle d'Artà presentaren les jornades.

Gabellins

fora poble

- Joana Pomar, assolí el 3er premi del concurs de brodats que organitza la revista especialitzada *Labores del Hogar*, amb una manteleria de punt mallorquí. Aquest és el segon guardó que obté, tota vegada que l'any passat ja guanyà el mateix concurs. El premi consisteix en una quantitat en doblers i les despeses per anar a recollir el guardó a Barcelona. Les obres d'aquesta artista del ganxet les podeu admirar, habitualment, a ca na Marisa.

- El dia 9 de setembre, dins els actes de la Fira d'Artà, el cantautor Suso Rexach va actuar a la vila veïna, on oferí el repertari del seu darrer LP. I parlant de música i cantants, no podem deixar de citar l'orquestra Tumbet de Solfa, que aquest estiu se n'ha fet un fart d'actuar arreu de tot Mallorca.

- Amb motiu de les Jornades Informatives sobre el Parc Natural de Llevant, vàrem poder-nos trobar, en el Teatre d'Artà, alguns dels gabellins que hi assistiren. Entre d'altres, el mateix Batle, Joan Pascual, i les regidores Joana Aina Flaquer i Laura Abril.

- Guiats per Pep Terrassa, un grup d'excursionistes de Capdepera i Cala Rajada va realitzar, el passat dia 23, la baixada de Binifaldó (Escorca) a Pollença. Foren una vintena de persones, que gaudiren d'una esplèndida naturalesa i d'un dia radiant.

Afuster

art en joies

carrer l'agulla, 24

taller de joieria

joieria universal

carrer elionor servera, 37

tot un clàssic

s'argenteria

carrer l'agulla, 86

disseny jove

07590 cala rajada - mallorca
telèfon 971 58 82 25 - fax 971 58 82 26

Sons

Berta Liesegang

El Conservatori a Manacor

Comença un nou curs escolar i per a alguns nins i nines de Capdepera ha arribat l'oportunitat de poder estudiar un instrument musical com a alumnes oficials del Conservatori Superior de Música de les Balears en la seva "extensió" de Manacor.

Què significa això? Gairebé només els pares i mares d'aquests i aquestes alumnes saben ben bé el que això suposa: que els seus fills i filles puguin assistir de forma GRATUÏTA a les classes d'instrument, Llenguatge Musical i altres assignatures complementàries del Grau Mitjà sense haver-se de desplaçar fins a Palma. Aquests són els alumnes que al juny passat i a principis del mes de setembre han superat les proves de Grau Elemental (dos cicles de dos cursos cada un) que les obri les portes al Conservatori.

Aquestes proves ja fa uns quants anys que es convoquen, ja que des de l'aplicació de la LOGSE i la derogació de la Llei del 1966 d'estudis musicals va desaparèixer la possibilitat de realitzar examens com a alumnes lliures al Conservatori, i per poder accedir-hi

des de les escoles de música cal una prova de nivell. La novetat aquest any és que tots els i les alumnes de la comarca de Llevant que hagin superat les proves no hauran d'assistir a les classes a Ciutat i podran fer-ho a Manacor.

És una petita passa endavant. I dic petita perquè només podran beneficiar-se, si no m'han informat malament, els alumnes de piano i de clarinet, ja que sembla ser que no hi ha hagut alumnat suficient d'altres instruments per desplaçar o contractar el professorat d'aquests instruments per a Manacor. Així que els i les alumnes d'altres instruments que hagin superat les proves hauran de desplaçar-se a Ciutat, amb les conseqüents molèsties i despeses que això suposa.

Esperem, però, que això sigui una primera passa cap a una equiparació d'oportunitats d'accedir als estudis musicals professionals per part dels que viuen lluny de Palma. Mentres tant, les escoles municipals de música hauran de seguir preparant la "cantera" de joves músics.

Ens segueixen arribant noms de candidats al Premi Cap Vermell 2001. Us recordam que podeu fer-nos saber les vostres propostes a l'apartat 69 de Capdepera o per mitjà de qualsevol col·laborador de la revista. El proper mes d'octubre acaba el termini de votacions.

PREMI CAP VERMELL 2001

Propòs com a candidat, la persona/grup/entitat:

Distribucions
LLEVANT

Articles de menatge
Li feim la seva pintura, en
qualsevol color, en cinc minuts

carrer sa Serreta, 12
07590 Cala Rajada

telèfons. 971.818.945
971.819.209

Fa 20 anys, Cap Vermell deia...

setembre 1981

En el mes de setembre de 1981, no vàrem publicar editorial però sí una portada molt significativa i que va cridar molt l'atenció: unes grans lletres negres, enceses, FOC deien, envoltades d'un rosari de preguntes a propòsit del gran incendi forestal que es va declarar el dia 31 d'agost i que va fer malbé devers 350 quarterades dins son Favari i s'Heretat.

Pes cap que crema

Com no podia ser d'altra manera, la secció es va ocupar de l'incendi forestal. Dèiem: *Quan tot i tots encara feim olor de fum no és l'hora de fer llargues xerrades, però hi ha un parell de paraules, d'idees, que mos donen voltes dins el cap.* Per això, plantejàrem tres qüestions: l'organització, les possibilitats d'haver aturat el foc abans que fes tants d'estralls i l'actuació dels avions. Hi digueren la seva, SALVADOR MOLL, batle; MIQUEL FLAQUER, garriguer; ANA MARIA MORAN, veïnada; i tres que col·laboraren a apagar el foc: MIQUEL FLAQUER, JOSE ROSA i PEP FUSTER.

Plaça des Sítjar

- *Aquest mes ha estat infaust per a l'ecologia i per a l'harmonia del nostre terme. Tot el mes d'agost s'han repetit els intents de calar foc a l'Agulla, el 19 es va cremar un bon tros prop d'es Coll des Vidrier, i la catàstrofe va començar el migdia del 31. Son Favari i s'Heretat, i amb elles tot Capdepera, han canviat de cara. La psicosi és general i el sentiment d'impotència inevitable.*

- *S'ha començat la tasca d'ordenar l'arxiu municipal de Capdepera.*

- *Ens ha arribat la notícia que el Sr. Perelló, de Llubí, ha estat nomenat per a ocupar el càrrec de director del col·legi de s'Alzinar.*

- *El dia 27 va venir a Cala Rajada l'equip de donació de sang de la Segureta Social. Només hi comparegueren 17 persones.*

Entrevistes

Ara fa vint anys, el protagonista de la nostra habitual conversa va ser D. MIQUEL MASSUTÍ OLIVER, aleshores cap del Departament de Biologia i Tecnologia Pesquera de l'Institut Espanyol d'Oceanografia. Ens va

parlar dels problemes pesquers i mediambientals de la Mediterrània, en general, i de les nostres illes en particular.

Comunicats

Vàrem publicar la tercera part del llarg comunicat emès per l'Associació de Veïns «Es Faralló», del qual ja n'havíem publicat dues entregues en els mesos precedents.

D'altra banda, el batle, Salvador Moll, ens va fer arribar un extens escrit per mitjà del qual ens pegava una bona estirada d'orelles per dues qüestions: el «Cap que crema» del mes anterior, en què havíem alçat la llebre sobre la hipotètica col·laboració dels propietaris de son Jaumell en les obres de sanejament de Capdepera a canvi de poder urbanitzar l'Agulla; i «L'esvoranc» den Joan Rai, en què aquest criticava les festes de Sant Roc.

Col·laboracions

- Maria Llaneres. *Gloses de segar*
- Antoni Garau. *Nus en paraules*
- Joan Rai. *L'esvoranc: Cendra i pols*
- Pepeta Bestard. *Passatemps*
- Pep Terrassa. *Materials per a la nostra història: Els liberals i la institució eclesiàstica*
- Antoni Gili. *El terme de Cap de la Pera*
- F.G. Díaz. *Ayuda para El Salvador*

Assessorament Tècnic d'Obres

- Direcció d'Obres
- Topografia
- Aixecament de Plànols
- Decoració

Fernando Liesegang Moll - Arquitecte Tècnic

Sebastiana Mestre Brunet - Interiorista

Joan Marquès Llompart - Enginyer Tècnic d'O.P.

Cala Rajada - 07590 c/ Almirall Cervera, 22

Tel.: 971 565724 Fax: 971 818301

e-mail: tiana @ etw.es

Artà - 07570 c/ Costa i Llobera, 55

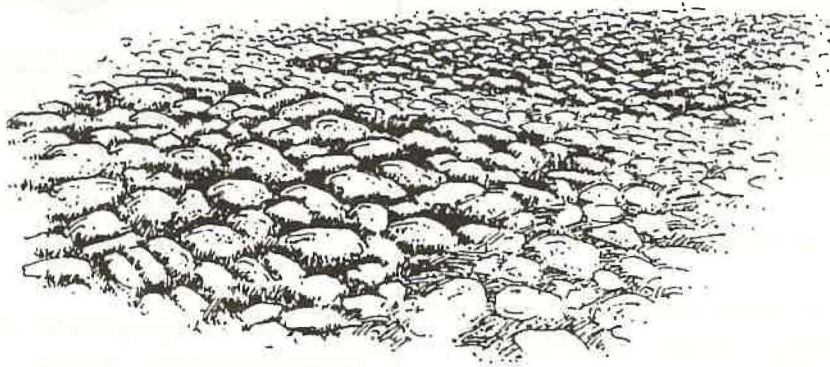
Tel/Fax 971 835049

Aquest és, ara, el meu problema: han succeït tantes coses, des que vaig lliurar la meva passada col·laboració, que no sé ni per on començar.

Amb tot, una qüestió destaca per sobre les demés: l'atemptat terrorista patit pels Estats Units el passat dia 11. D'aquest succés ja en sabem tot quant volen que en sapiguem, n'hem vist les imatges centenars de vegades i n'hem escoltat o llegit tot tipus d'opinions, sovint contradictòries. Finalment, a molts ens queda una sensació que oscil·la entre la impotència i la frustració. Ens sabem petits, insignificants, davant esdeveniments d'aquesta naturalesa. Què podem fer, pobres de nosaltres? Ni els americans, ni tan sols el president Aznar, no ens han consultat com s'hauria de respondre a l'escomesa terrorista. Nosaltres, cadascun de nosaltres, persones concretes amb nom i llinatges, no tenim molt més consol si no és el de pregar a tots els déus, al dels musulmans i al del cristians en primer lloc, perquè els qui ens representen (?) prenguin mesures sensates, pregar perquè ningú invoqui aquests mateixos déus per a matar o morir, pregar perquè no hi hagi déus bons i déus dolents. M'estim molt la vida, aquest breu espai de llum entre dues fosques infinites, i voldria que se m'espnyàs de vella, sense que ningú me la faci malbé abans d'hora. I estic convençut que aquest és un sentiment compartit per la majoria de persones d'aquest món: pobres i rics, moros i cristians, agnòstics

i creients, joves i vells. Estic convençut que la majoria de la Humanitat implora per un món més just i solidari, i, abans, per un món en pau. Aleshores, la pregunta sorgeix tota sola: quina falta ens fan els cabdills? No hi ha guerra més santa que aquella que no existeix i que a més gairebé ningú vol. Les religions, la cristiana també, han matat més gent que no han salvat, i han contribuït a la creació d'alienacions molt perilloses, adhesions cegues a causes que apunten a la salvació eterna en el Cel, mentre sotmeten a una condemna infame en la Terra. Sonen tambors de guerra, mentre estic davant l'ordinador. No sé què haurà passat, d'aquí que vosaltres tengueu aquest exemplar en les vostres mans. Esper que no hagi passat res que sigui irreparable. Ens pensam que tot és molt sòlid, en aquest món nostre: els nostres edificis, els nostres sistemes de defensa, les nostres conviccions, els nostres principis... però, de sobte, passen coses que ens posen cara a cara amb les nostres febleses i ens adonam que tot és molt més fràgil que no crèiem. Em sent petit i sé que la meva dèbil veu només adquirirà un volum que pugui esser percebut si la unesc a altres veus. No entenem, jo almenys no l'entenc, el model de vida islàmic, en general. No entenc els règims teocràtics, ni els règims militars, ni les monarquies feudals que governen en la majoria de països on la religió impregna totes les manifestacions socials. Déu em sembla una qüestió estrictament personal, que no hauríem d'incorporar al govern de les nacions. Veig que en els països de majoria musulmana, fins i tot en els casos més moderats, els drets humans són conculcats sistemàticament, amb la dona com a primera víctima d'unes creences que invoquen Déu per a atemptar contra la persona. No ho entenc i, per tant, em fa por.

Segurament, la meua és una informació esbiaixada i incompleta. Pens que els déus i totes les promeses de salvació eterna s'obren camí enmig de la ignorància i la pobresa. Molts de nosaltres recordam la fe incommovible que es professava aquí

mateix fins als anys 60. Ara diuen que la nostra societat s'ha secularitzat, i és cert. Gràcies a Déu! Em sembla que aquest canvi de mentalitat l'hem d'atribuir, bàsicament, a la millora de les condicions socioeconòmiques i del nivell de vida, i a la consegüent obertura a altres cultures. En aquest sentit, crec que ajudar els països islàmics, especialment els més endarrerits, a sortir de la seva

misèria secular, seria la millor inversió antiterrorista que es podria fer. Molt més que encalçar binladens fanàtics i il·luminats, que troben precisament en la pobresa el brou de cultiu apropiat per fer prosèlits. Els americans també s'han apropiat de Déu, d'un Déu que està del costat dels bons. Volen que Déu beneeixi Amèrica, i jo voldria que ens beneís a tots, els musulmans inclosos, i que ens enviàs qualche profeta, un nou profeta, que ens recordàs que no podem invocar el seu nom en va. I manco per fer la guerra. La immensa majoria imploram la pau, una pau planetària, sense excepcions. I la immensa majoria som molts. Jo sóc molt

petit i la meua veu és feble. Però la veu de la immensa majoria sí que és poderosa i hauria de començar a fer-se escoltar. En Bush, n'Aznar, en Bin Laden i tots els demés ens haurien de començar a escoltar.

Ha estat molt gros, el que ha passat. Molt. Tant que els problemes més o manco domèstics han quedat empal·lidits i quasi ni se'n parla. Com ara els rumors insistents que el Govern d'Espanya ha posat el fre autòndmic i vol sotmetre a control les lleis dels

parlaments de les distintes comunitats, limitant grollerament la sobirania d'aquestes. Com ara l'escomesa del president de la Comunitat Valenciana, en Zaplana, a la unitat de la literatura en llengua catalana, prescindint en els llibres de text d'aquell país, dels autors catalans i de les nostres illes. Com ara la brillant idea d'alguns destacats membres del PP balear de crear una academi de sa llengo baleà (sa llengu, per als gabellins). Això, enmig de la magnitud de la tragèdia, no és més que morralla informativa. A qui importen, realment, aquestes coses?

GRUP MUNTANER - RIBOT, S.L.
Antonio J. Muntaner Pomar

FINISTERRE, S.A.
SEGUROS

CATALANA OCCIDENTE
Seguros

novomedic, s.a.

POMPAS FUNEBRES

Perruqueria
Tel. 971 81 81 43

C/. S'alzinar, 18 - 07580 CAPDEPERA
Tel. 971 56 30 96 - Tel. Mòvil 617 39 29 29 - Fax 971 56 53 10

Auto Escola CAPDEPERA

VIA JUAN CARLOS I. 139 - CALA RAJADA - CAPDEPERA
Tels.: 971 56 33 53 - 971 56 32 60 · Mòvil: 629 62 31 54
(FRENTE GASOLINERA)

Els Gorans

ENTRE TEMORS I ESPERANCES

Crònica local entre dues guerres (1808-1939)

CAPDEPERA S'INDEPENDITZA D'ARTÀ (VII)

El procés pel qual Capdepera s'independitzà del municipi d'Artà s'inicià amb la promulgació de la Constitució de Cadis de l'any 1812, que obligava, segons l'article 310 tots els pobles de més de mil habitants a tenir Ajuntament propi.

Aquella constitució suprimí bona part dels privilegis de l'Antic Règim i concedia uns drets als ciutadans, entre els quals hi havia el de la participació política, per la qual cosa fou necessari reorganitzar les principals institucions de l'Estat, inclosos els ajuntaments.

Aquella tasca modernitzadora desenvolupada per les Corts de Cadis s'aplicà a nivell provincial i local de manera molt desigual. A Artà, el Marquès de Bellpuig era un típic representant del poder absolut: militar d'alta graduació, representant local del Tribunal de la Inquisició i poderós terratinent. El Marquès i el seu entorn familiar, juntament amb altres propietaris de grans possessions, dominava i controlava tot el municipi d'acord amb els seus interessos; per tant, no calia esperar canvis en el seu procedir. El mateix passava a Son Servera, que estava regida per Antoni Servera de Ca s'Hereu.

Però a Capdepera no hi havia senyors que hi estassin empadronats, aleshores sorgí un nucli de petits propietaris disposats a acceptar el repte de crear una administració local pròpia. Els motius que els impulsaven a iniciar el procés independitzador no eren en absolut ideològics sinó el fet de sentir-se discriminats a l'hora d'aplicar els impostos i càrregues municipals, així com la manca de col·laboració d'Artà a l'hora de realitzar millores per a la localitat.

A Capdepera la Constitució de 1812 i la política nacional desenvolupada pels liberals tingué uns efectes revolucionaris, ja que creà una nova administració local i cohesionà un grup de ciutadans oberts a la modernització i emprenedors; significava el naixement de la burgesia local. Aquesta primera experiència política amb ajuntament propi durà un any i mig.

El segon període independent durà tres anys (1820-1823). Aquesta etapa acabà amb l'assalt a l'Ajuntament de Capdepera el dia 7 de novembre de 1823 i la destrucció de tota la documentació oficial; el secretari de la corporació, Sebastià Ferrer Sancho «Cofeta», fou empresonat i el poble es dividí entre liberals i realistes o partidaris del Rei Ferran VII i la seva política absolutista.

Ferran VII, per a reforçar el seu poder, manà que a tots els pobles i ciutats de la Nació es creassin grups de voluntaris, organitzats militarment i que actuassin com una policia local, s'anomenaren Soldats Realistes. Sebastià Ferrer «Cofeta» conta el que passà a Capdepera: "...Dia 17 de setembre de 1824, el regidor Climent Grau, en nom del nostre sobirà el Rei, cridà quasi tots els homes del poble i els féu anar a Artà perquè s'inscrivissin com a Soldats Realistes. Pel camí els alligonava sobre allò que havien de dir; quan els preguntassin si eren jornalers havien

Agustí Argüelles, un dels protagonistes de les Corts de Càdis de 1812

de respondre que no, que tenien béns patrimonials i que, a vegades, tenien jornalers. Una vegada incorporats, se n'anaren a una taverna i s'engataren. Pel camí de tornada començaren a robar faves i a arrabassar ceps; les faves que no volien, se les tiraven pel cap dient que ja eren soldats i podien fer allò que volien. Quan arribaren al poble anaren a la taverna d'Agustí Nebot i organitzaren un ball cantant cançons injurioses i cridaven: Visca el Rei!, Mori en Cofeta!" (1).

Llavors la vida econòmica i social de la població depenia de l'explotació agrícola i del repartiment de la terra. Segons l'Apeo de 1818, els jornalers representaven el 43'59% de la població de Capdepera, un sector prou important però econòmicament desvalgut i fàcilment manipulable. Els propietaris de cinc de les 10 possessions més extenses (sa Torre, Son Jaumell, s'Heretat, Na Maians i Son Barbassa) vivien tot l'any a Ciutat; altres quatre grans propietaris (sa Mesquida, Sos Sastres, Son

Parella de pagesos mallorquins vestits a l'antiga. Dibuix de Die Balearen

petits propietaris eren la base social del liberalisme local; en territori no representaven més que el 20% del municipi però eren els més interessats en una administració local favorable als seus interessos; tenien mitjans i iniciativa per a realitzar millores en la producció agrària, sempre que les calamitats naturals i els impostos no ofegassin (2).

En Sebastià Ferrer «Cofeta» fou el capdavanter del liberalisme local, propietari de Na Gambusina i Son Ferrer. Altres liberals destacats del període 1820-23 foren: Joan Flaquer de Son Mangol, batle constitucional; Bartomeu Melis de Son Guiem, regidor; Mateu Espinosa «Dama», síndic de l'Ajuntament que comprà les terres comunals que envoltaven el Castell fins al puig dels Molins quan el Govern de la Nació les desamortitzà; els realistes li cantaven:

Per amor de Déu, Mateu,
no facis desevolures
lo que abans eren comunes
ara t'ho has fet teu. (3)

El 7 de novembre de 1823 començà una etapa absolutista que durà fins el 1836; l'any següent es promulgà una nova Constitució que accelerà les reformes i consagrà l'abolició definitiva del règim senyorial. Aquesta segona Carta Magna també concedia la potestat de tenir Ajuntament propi si la localitat passava dels mil veïns i es reiniciaren les negociacions amb la delegació artanenca; finalment, el 1839, l'expedient restà definitivament conclòs i el terme fou delimitat seguint les directrius de 1814, És a dir, dividint el territori de forma proporcional al nombre d'habitants de cada població(4).

L'any 1845 els moderats ja havien desplaçat el progressisme del poder i imposaren una Constitució més conservadora; reorganitzaren el règim municipal i les diputacions provincials amb unes mesures que accentuaven la centralització i feien, en la pràctica, que els municipis i províncies no fossin altra cosa que corretges de transmissió de les disposicions governamentals, anorreant-ne gran part de la seva autonomia i reduint-ne la representativitat de forma dràstica (5). La Corona designaria els batles i tinents de batle de les ciutats i pobles de més de 2.000 veïns; el governador provincial nomenaria les principals autoritats dels pobles petits com Capdepera.

Les Constitucions liberals de 1812 i de 1837 manaven que els pobles de més de mil veïns s'independitzassin però la iniciativa i el resultat final del procés depenia de la força i voluntat dels interessats. La Constitució de 1845 era intervencionista, ja que les iniciatives populars únicament es desenvolupaven si afavorien els interessos de les autoritats polítiques provincials; els tràmits a seguir estaven ben especificats per així controlar les demandes populars.

Tot just iniciat el període de política moderada començarien els preparatius per a que Capdepera passàs, una altra vegada, a dependre d'Artà. Els més interessats eren els terratinents residents a Artà, que en aquesta ocasió comptaven amb la inestimable col·laboració del vicari Bartomeu Sureda, natural d'Artà i propietari de Sos Carbons i de terrenys a sa Corbaia. L'any 1848 el Governador nomenà Francesc Font i Floriana propietari de sa Mesquida, tinent de batle de Capdepera i després, any 1850, el designaria batle, càrrec que ocuparia fins el mes d'agost de 1854 (6).

L'abril de 1850 Francesc Font, una part del consistori i nombrosos veïns enviaren una carta al governador sol·licitant la inclusió de Capdepera dins el municipi d'Artà. El juny el governador comunicava a la batlia d'Artà la petició que realitzava Capdepera; el 6 de març de 1851, segons ordres de la Governació del Regne i de S. M. Isabel II s'extingia el

municipi de Capdepera.

El 31 de juliol de 1850 tres regidors, el síndic de l'Ajuntament i 164 veïns sol·licitaven al governador que no privàs Capdepera de la consideració de municipi independent, Aquest és el contingut de l'informe que trameteren al governador i que acompanyava l'esmentada sol·licitud (7): "El pueblo de Capdepera se compone, según el último censo, de 324 vecinos con 1512 almas, paga de +

El molí vell o molí d'en Cofeta, construït poc temps després de la desamortització de les terres comunals que envoltaven el Castell.

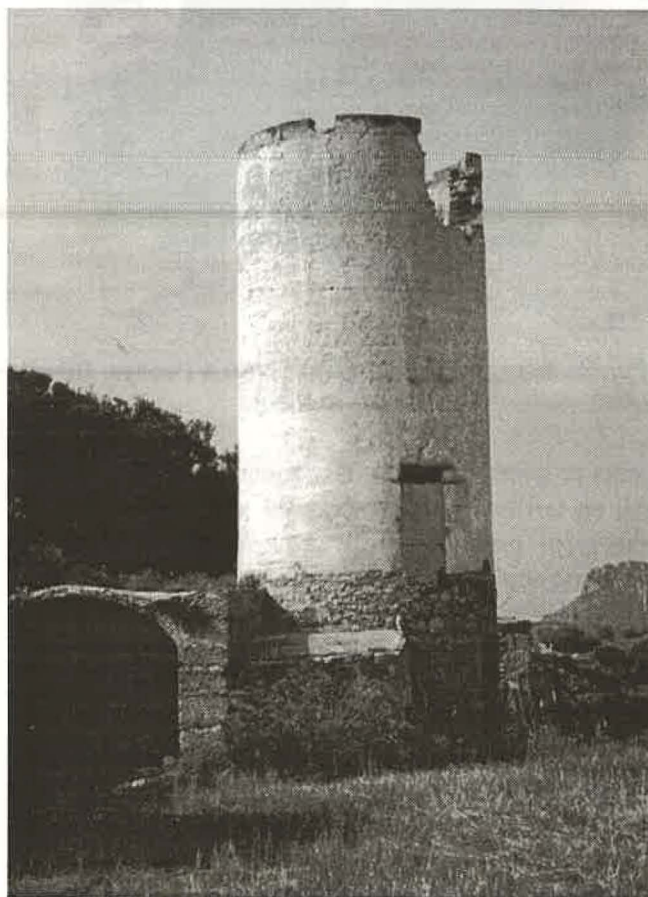
ontribuciones, a saber, de inmuebles con sus recargos 37.236 reales, de subsidio 864 reales y de consumos 5,764 reales.

Posee un distrito de bastante consideración cuya mitad cercanamente la baña el mar con un puerto llamado Cala Gat del cual dista poco más de una hora, varias calas, un castillo con Gobernador y capella castrense, dos torres para señales llamadas atalayas en una de las cuales se halla colocada el telégrafo con la correspondiente dotación de hombres destinados al servicio de cada una, otra torre de defensa que la sirven tres hombres, todo esto en la parte de la costa marítima y confinante con la parte opuesta con los distritos de Artà y Son Servera de los cuales se halla dividido el de Capdepera mediante una elevada cordillera de montes, de tal modo colocados que parece que la naturaleza misma ha querido establecer esta división. Dis-

ta el pueblo de Capdepera del de Artà una hora y media bastantes y del de Son Servera la distancia viene a ser igual, con poca diferencia.

El territorio es regularmente fértil, cosecha cereales, legumbres, aceite, cáñamo para el consumo y el vecindario en general se dedica a la labranza y en horas extraordinarias a las obras de palmas de que hace bastante extracción. Todos los vecinos exceptuando muy pocos son propietarios y muy laboriosos hasta el punto de no desperdiciar un momento para entregarse al ocio. El estado de los caminos que conducen del pueblo de Capdepera al de Artà y al de Son Servera se hallan, esto es, el primero regularmente conservado para el tránsito exceptuando cosa de cuarto de hora que es algo difícil para los carruajes, y el segundo, no tan bueno, se hace en parte intransitable durante el invierno en tiempo de lluvias.

Ninguna relación que pueda ser atendible liga las dos poblaciones de Artà y Capdepera entre las cuales no se hace comercio alguno ni otro tráfico que proveerse los de Artà de piedra marés y de yeso para la fabricación de casa de los canteros situados dentro del término de Capdepera a muy poca distancia de este pueblo. Tiene el

Molí de son Gullem, construït l'any 1833. una mostra dels esforços dels nostres liberals per a modernitzar-se

Ayuntamiento casa propia consistorial para sus reuniones, con cárcel y carnicería en el mismo edificio, hay maestro con título de superior con estudios hechos en la Escuela Normal de esta provincia, que la tiene abierta con cincuenta y un discípulos concurrentes y su dotación la paga la municipalidad, ha creado un propio que consiste en un fábrica de alfarería que tiene arrendada, y la iglesia parroquial ha sido fabricada dentro del término de diez años habiéndose antes comprado el terreno, todo a costas del pueblo”.

Entre 1854 -56 els progressistes obtingueren de bell nou el Govern de la Nació, la qual cosa repercutí, novament, sobre el contenciós entre els dos pobles. Així el desembre de 1854 s'obtenia la independència municipal i, altra volta, problemes per a obtenir la documentació. Però el vint-i-set de novembre de 1856, en base a una Reial Ordre de dia 18 d'octubre, el governador manava que Capdepera passàs a formar part d'Artà (8).

L'any 1858 es donà definitivament la independència al municipi de Capdepera però mancava la documentació, i, per tant, no es podien recaptar els impostos i les llistes municipals i això paralitzava l'ajuntament. Dia 16 d'abril de 1859 el consistori acordà no posar a exposició pública el repartiment de l'impost de consums perquè l'havia fet l'Ajuntament d'Artà; el fet es posà en coneixement de l'auditor d'Hisenda. En el mes de juliol el batle de Capdepera comunicava al Governador que la manca de recursos públics feia impossible cobrir les atencions de la població; aquesta difícil situació no acabaria mentre l'Ajuntament no

tengués la independència que li corresponia.

A la fi, el 1860 s'obtingué la documentació sol·licitada i acabava aquell llarg contenciós entre Artà i Capdepera.

Notes

- (1) Documentació procedent de l'arxiu de la família «Cofeta».
- (2) Alzina i Mestre, Jaume. Població, terra i propietat a la comarca de Llevant de Mallorca. Any 1993.
- (3) Referències orals de Toni Flaquer «Solleric».
- (4) M. Massanet i A. Picazo. La divisió territorial entre Artà i Capdepera. Gràfiques Miramar . 1991
- (5) Casanovas Camps, Miquel A. Història de les Illes Balears. Ed Moll. Palma 1998. pag 319.
- (6) Alzina i Mestre, Jaume Ibid. pàg 96
- (7) Llabrés Bernal, Joan. Notícies i relacions històriques de Mallorca. Segle XIX. Palma 1962.
- (8) Llabrés Ibid
- (9) Arxiu de la família «Cofeta».
- (10) Casanovas. Ibid. L'autor dona la data de 1860 com la del recobriment de la independència municipal. Pàg. 318.

Josep Terrassa

Molí d'en Parreta o del Camp Roig, construït a la primera meitat del segle XIX

NOTÍCIES AMB SAL

(Servei d'Assessorament Lingüístic)

Després d'un estiu xafogós, aferradís, i passades les ressaques festeres a ritme de "Mayonesa" el Servei d'Assessorament Lingüístic de l'Ajuntament de Capdepera continua donant batalla i us vol fer un avanç de cursos que s'oferiran durant aquest curs acadèmic 2001-2002, a part de voler-vos posar al dia d'algunes notícies i xafardejos d'interès lingüístic, però de rellevància social, pel que fa al municipi de Capdepera.

CURSOS I FORMACIÓ

Cursos que s'oferiran en el curs acadèmic 2001-02:-

- * Nivell llindar per a no catalanoparlants, equivalent a nivell A de la JAC.
- * Nivell B de la JAC
- * Nivell C de la JAC
- * Català de l'Accés per a Majors de 25 Anys.
- * Català per al funcionariat de l'Ajuntament.

Tots els cursos formen part de l'oferta acadèmica de l'Escola d'Adults i s'impartiran a Can Piricus, encara que l'horari i l'inici dels cursos està per determinar. En podreu trobar més informació als tríptics informatius dels cursos o bé telefonant al 971 819201

Per a aquells que no pugueu assistir a classe teniu a la vostra disposició els Punts d'Autoaprenentatge de Català de les biblioteques municipals, que consten dels llibres de text pròpiament dits de cada nivell, però també de material complementari com ara gramàtiques, diccionaris, vocabularis específics, etc. També el món de les noves tecnologies cada cop és més present en l'aprenentatge de llengües i per això podeu reforçar coneixements orals i escrits a través de cassets, CD-Roms i diverses pàgines web, d'entre les quals destacam el PELC.

El PELC és un programa amb recursos teòrics i pràctics agrupats en tres nivells (elemental, mitjà i superior), i a la vegada cada un d'ells es divideix en apartat de coneixements gramaticals, marc històric i social, etc, la qual cosa permet que l'alumne pugui utilitzar el programa segons el seu ritme d'aprenentatge, i que vagi passant d'un nivell a un altre segons les seves necessitats. A més, es pot anar autoavaluant constantment amb els exercicis complementaris que vénen després de cada lliçó.

<http://pelc.caib.es>

Altres webs d'interès:

SALC. Servei d'Autoformació en Llengua Catalana <http://www.upf.es/gl/>
GEX. Programa autocorrectiu per treballar lèxic, ortografia, morfologia i sintaxi.
<http://ub.es/slc/ffll/accgex.htm>
Curs CC6. Curs d'aprofundiment i perfeccionament de català estàndard.
<http://www.geocities.com/Athens/Agora/6491/cc6.html>
Fitxes per treballar l'expressió escrita
<http://sic.uji.es/serveis/slt/cal/fitxes/fEE.html>
Per a no catalanoparlants. CATAOCROC.
<ftp://ftp.uab.es/pub/docs/Cataocroc>
Per resoldre dubtes lingüístics:
<http://www.upc.es/stl/cat/publicacions/fl/fl.htm>
<http://www.upc.es/stl/cat/online/index.htm>
<http://www.llengcat.com/cursos.htm>
Per aprendre català-alemany:
<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de>

No cal dir-vos que per a qualsevol dubte lingüístic us podeu adreçar personalment al Servei d'Assessorament Lingüístic (C/ Nou, 2. 971 819201) o bé per correu electrònic a SALCAPDEPERA@terra.es. També aviat –encara que no sabem quan– comptarem amb una pàgina web del SAL i on hi podreu trobar informació molt més detallada i puntual.

UNA MICA DE SOCIOLINGÜÍSTICA

Capdepera és un municipi multilingüe i com a tal l'allau de població estrangera cada cop és major, per això la Direcció General de Política Lingüística fa uns anys que ve organitzant uns cursos intensius per a no catalans: francesos, anglesos, alemanys, etc. Aquests cursos fins ara s'han impartit a Palma, Calvià, St. Llorenç, etc. Com veis, sobretot a zones costaneres amb una realitat sociolingüística molt semblant a la de Capdepera, per això pensam que en anys vinents poder oferir un curs d'aquestes característiques al nostre municipi seria interessant a part de crear un major interès d'aquests nouvinguts pel català. Precisament enguany, 2001, és l'Any Europeu de les Llengües. Això vol dir que s'aposta cada vegada més per la diversitat lingüística arreu d'Europa, és a dir, per voler potenciar l'aprenentatge de llengües i, a la vegada, fer que totes les llengües tinguin la mateixa presència dins Europa, tant si es tracta de llengües amb més parlants com amb menys. Per això, podeu pensar que és una oportunitat molt interessant per fer que el català també aparegui amb tota naturalitat a altres països i que s'oferti com a llengua d'aprenentatge. De fet, ja hi ha moltes universitats europees, angleses i alemanyes sobretot, que fa anys que compten amb estudis i especialistes catalandòfils, però ara es tracta de no només quedar reduït a l'àmbit universitari sinó d'arribar a qualsevol sector social. Hem de pensar i creure que el català no només pot quedar reduït a fronteres de Catalunya, València, Andorra, Alger i illes Balears, sinó que cal que li donem l'impuls que es mereix més enllà dels àmbits geogràfiques.

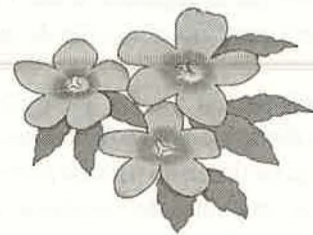
Els joves del nostre municipi cada cop viuen més aquesta realitat lingüística i molts d'ells ja són bilingües de naixement, amb pares amb llengües maternes diferents, però el fort reclam turístic cada cop fa que hagin de tenir unes nocions més que acceptables d'anglès i alemany. I així ja adquireixen aquests coneixements en els seus estudis. Per tant, això que reclama l'any Europeu de les Llengües al nostre municipi ja fa anys que existeix, però clar, ara es tracta de posar totes les llengües al mateix nivell, d'utilitzar-ne qualsevol en qualsevol context, de concebre l'adquisició de llengües com un enriquiment personal i, si es vol, un dels punts clau per poder adquirir una bona feina en el futur i per poder-nos moure millor pel món. No es tracta de caure en el parany de les imposicions ni en el de les llengües vencedores i vençudes –però bé, això ja seria motiu d'un altre article.

Fins aviat.

M. Àngela Melis

ATENCIÓ, ALUMNES QUE US HÀGIU EXAMINAT DE LA JAC A LES CONVOCATÒRIES ORDINÀRIES O EXTRAORDINÀRIES DE 2001!!!

Aquells qui durant enguany us heu examinat de qualsevol nivell de la JAC tant a una convocatòria ordinària com extraordinària i heu aprovat, ja teniu a la vostra disposició els certificats d'aprovat de les convocatòries de febrer, març i abril. Podeu anar-les a cercar directament al Servei d'Assessorament Lingüístic de Manacor (C/ Muntaner, 12 Tel: 971 849102) i us n'heu de dur una fotocòpia del DNI. En cas de no poder-hi anar vosaltres directament, heu d'autoritzar per escrit la persona que hi envieu i donar-li, també, una fotocòpia del DNI. En cas que vulgueu que sigui el Servei d'Assessorament qui us faci aquesta gestió, posau-vos en contacte amb nosaltres.

EN COS DE CAMISA

Iniciam a Mallorca un experiment social interessantíssim, consistent a aconseguir el creixement zero sense trastocar, ni un mil·límetre, els fonaments econòmics.

Que Déu ajudi l'enganat!

LES “TES” DE CALA RAJADA

Benvinguts a la vila parking de cotxes de lloguer, paradís del vidre doble i l'aire condicionat: Catla Ratjatta. Un poble que s'ha anat guanyat cada una de les quatre tes que honoren la seva grafia amb la suor i l'insomni dels seus habitants i visitants. La primera “t” és la del ciment, essència vital de la nostra orografia de grues perennes i places turístiques submergides; La segona és la que els vigilants del purisme i les nostres arrels ens retornaren després que pirates catalanistes la volguessin borrar, herois lingüístics que lluiten perquè poguem xerrar en mallorquí dins la cuina i punt; La tercera és la del trui, el terratrèmol tecno, la dels tubarros del turment, la del terror dels conjuntets, “Viva la fiesta, viva la música”, que nit rera nit, “Que viiiiiiva Españaaaaaa!”, amb o sense karaoke, “Viva el amor, viva el amor!” des del Bier Garden i l'Hotel, “Heute abend, Millenium Show!”, martillegen els nostres timpans (que tristes són les nits a partir de les 23:30, en alguns casos, quan només se senten dues o tres cançons al mateix temps ressonant pel carrer Cala Agulla o Leonor Servera); I la quarta, finalment, és la del tuf a merda que tants turistes mosca, desitjosos de remolcar-s'hi, han vengut a cercar fins que la depuradora faci l'esclat definitiu i es deixi de taques marrons a la costa de quaranta metres de diàmetre.

Ufff, amb aquest primer paràgraf m'he quedat descansat. No he dit res nou: això de la saturació ambiental del nostre poble ja ho diuen en tribuna pública fins i tot els hotelers que estan en contra de l'ecotaxa (un hotelier, per cert, que a les seves instal·lacions no fa renous que puguin molestar...mmmmm, cap dia de la setmana, ni ell ni els seus clients... segur Herr B? Mmm...deixi'm dubtar). Feia temps que en aquest poble no detectava tanta unanimitat. Hi ha alguna cosa a fer? Segurament sí. De moment toca relaxar-se: ja ha passat el pitjor. Arriba la tardor i fins el proper mes de juliol no tornaran els “niñatos” del vòmit aprofitant les ofertes dels sants touroperadors que els pobres hotelers no tenen més remei (¿?!!) que aprofitar convertint-se alhora en víctimes i botxins del seu negoci. I així any rera any fins que arribi la mare de totes les crisis turístiques originada, no podia ser d'altra manera, per l'ecotaxa (el qui pensi que els turistes deixaran de venir pel primer paràgraf és un cony d'ecologista esquerranós; un xulo que a la que et despistes t'enteferra una moratòria o un parc natural).

I si amb les “t” de la contaminació acústica que

patim hi ha unanimitat, amb la que no n'hi ha tanta és amb la “t” dels aficionats a la lingüística topogràfica. N'ha de dur o no? Cala Rajada o Cala Ratjada? De veres, sincerament, no m'importa. Hi ha qui diu que en realitat s'hauria de dir Cala Retxada. Per mi, com si li volen posar un capell i una bufanda. El que sí m'agradaria és que els que defensen la “t” també es preocupassin per la resta de l'abecedari en mallorquí. Seria guapo que arribàs un dia en què poguessim fer servir les paraules d'aquest nostre idioma en aquest racó de món amb la normalitat amb que qualsevol es pot expressar en castellà o alemany. I quan dic mallorquí també vull dir català, i això els amics blaveros no ho ententen ni ho entendran mai, encara que els diguis que el castellà d'Argentina, per exemple, se li pot dir argentí, però que no per això és un idioma diferent (ignorants o actors de primera?). Mentrestant, a Capdepera una amiga meva va deixar la compra al super quan la caixera no la va voler entendre en mallorquí; uns dies abans, el propietari del super va canviar de restaurant quan va veure que allà només el podien atendre en alemany. I a un servidor un metge del nou PAC li va dir que “En castellano” quan li volia explicar en mallorquí com m'havia torçut el peu. Quan li vaig explicar que allò sonava massa a una ordre, es va negar en rodó a afegir un “por favor” o un “disculpa, pero no te entiendo” (no tenc cap problema per expressar-me en castellà mentre m'ho demanin amb un mínim d'educació i respecte). A veure si un dia amb això també ens posam d'acord. A les camisetes hi podem posar: “Mallorquí t'estim”, amb t, és clar, i amb la resta de les vocals i consonants també. Una d'aquestes samarretes la podem regalar al nou metge del nou PAC.

I amb la tardor arriba una vegada més la crida a afegir una nova “t” a Cala Rajada, la del tren. Perquè volem que ens respectin des de Madrid, perquè ja està bé d'estar a la cua en inversions i tenir tots els rècords negatius de l'Estat (som els que tenim més cotxes per habitant de tot el món, els que rebem menys doblers per carreteres, sanitat... el Règim Especial de les Balears no s'aplica... ja està bé, ja fa massa temps que se'n riuen dels habitants de les Balears: els donam massa perquè ens tornin tan poc!). Dia 7 d'octubre tornarem a caminar per una illa millor.

Miquel Piris Obrador.
Periodista

La mirada d'un foraster

Lluís Cerrada Carretero

III. ELS «FORASTERS PENINSULARS», ELS INMIGRANTS I ELS ALTRES FORASTERS: ELS «GUIRIS».

Aquest mes vull esser un poquet polèmic. Ja amb el títol vull indicar el desigual tracte rebut segons quina sigui la procedència, el nivell cultural i, sobretot, els doblers dels qui venen de fora. Abans de tot no es tracta d'un fenomen exclusiu d'aquesta illa, sinó que està estès per tot arreu: els països rics on varen arribar o arriben ara mateix persones a cercar treball: Europa i Espanya, en aquests darrers temps. Aquests països receptors d'immigrants no tracten a tots els qui venen de fora de la mateixa manera, com també és cert que els mateixos immigrants vénen amb unes motivacions i actituds d'integració molt diferents.

N'hi ha qui arriben exclusivament per a treballar, perquè als seus llocs d'origen (estranger o zones més pobres del mateix Estat espanyol) o no n'hi troben o cerquen millors oportunitats de fer feina. Una gran majoria tenen una preparació laboral més aviat baixa, de poca especialització: acaben fent feina a la construcció, recollida de productes agrícoles de temporada, hoteleria, venda ambulant... El seu nivell cultural també és escàs i, per això, encara que vulguin integrar-se a la comunitat on arriben - no sempre és així -, els resulta molt difícil obrir-se a la llengua, cultura i costums de la comunitat receptora, encara que aquesta els ofereixi els medis necessaris per a una progressiva integració. És per això que aquest tipus de forà cerca els seus iguals (per origen geogràfic o situació social) i acaba formant grups de convivència on manté vius els elements culturals que més l'identifiquen. En general, la seva feina és dura, amb jornades laborals molt llargues, i, sobretot, amb un temps d'esplai desacompassat respecte a la resta de la societat. A vegades són vists per alguns membres de la comunitat receptora com a «invasors» que competeixen pels llocs de treball i fan perillar la cultura pròpia autòctona amb les seves «estranyes» manifestacions

culturals: formes religioses, costums, manera de vestir... Quan escric això estic pensant en l'emigració espanyola dels anys seixanta cap als països de l'Europa rica (Alemanya, Suïssa, França...), en l'emigració interna d'extremenyans, murcians, gallecs, andalusos, -i en menor mesura castellans, lleonesos i manxecs, aragonesos, asturians - cap a Madrid, Barcelona, Bilbao, Saragossa... i l'illa de Mallorca, i en l'actual emigració dels països anomenats del Tercer Món cap a Europa -inclosa Espanya, ja avui receptora d'immigrants per primera vegada.

Aquests emigrants per motius fonamentalment econòmics coincideixen en algunes característiques:

- surten dels seus llocs d'origen forçats per una greu necessitat econòmica i, en principi, pensen tornar als seus països una vegada millorada la seva situació. No sempre poden fer-ho, però això és el seu objectiu principal.

- pretenen guanyar els doblers el més aviat possible, per això treballen totes les hores que els ofereixen; descansen l'indispensable i el poc temps lliure que tenen conviuen amb «els seus».

- quants menys recursos culturals tenen, més enyoren ca seva i més es tanquen en grups aïllats, on reproduïxen totes aquelles formes culturals que conformen la seva identitat.

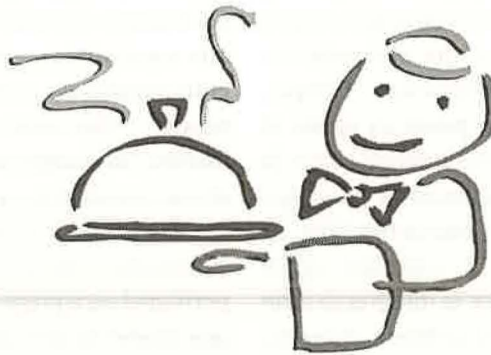
- no s'interessen per conèixer la cultura, costums, llengua... de la comunitat receptora, llevat del que convengui per a una major integració laboral. Quanta més diferència hi hagi entre la seva cultura ad-

quirida i la que es troben més dificultat tenen d'integrar-se.

Crec que aquestes característiques generals descriuen el comportament dels nostres emigrants dels anys 50-60 a Europa, el dels actuals immigrants dels països pobres del Sud i el d'una gran part dels nostres immigrants peninsulars actuals.

Hi ha otra classe d'immigrants, que arriben amb unes altres motivacions i expectatives, que no són principalment econòmiques. Em referesc a l'immigrant ric i a aquell qui té una certa preparació cultural i professional. Aquests vénen per a fer negocis, per a descansar o per a treballar, i normalment són ben rebuts, d'entrada perquè poden millorar el país d'acollida amb els seus doblers o amb la seva aportació cultural o professional. Tenen també més possibilitats d'integració, encara que no sempre ho fan. No són vists com a possibles competidors, però tampoc són molt volguts, llevat que s'integrin i participin de la vida i cultura de la comunitat receptora.

A Mallorca tenim totes aquestes classes d'immigrants: els immigrants peninsulars, els residents

estrangers de descans i oci, i els immigrants laborals estrangers. Aquests nous residents han contribuït al creixement demogràfic de la nostra illa des dels anys 60 fins a arribar als 800.000 habitants de l'any 1999, amb una mitjana de noves arribades, des de 1996, d'unes 1.750 persones cada mes (1). Han tingut lloc tres grans fluxos migratoris: els peninsulars, des dels anys 60; els ciutadans europeus, des del anys 80; i els immigrants dels països del Sud, des de la meitat dels anys 90. Dels 90.000 estrangers de fa dos anys, el 78% són europeus, l'11% africans (quasi 8.000 són del Marroc), el 8% de l'Amèrica Llatina, i el 3% restant d'altres països; tots junts suposen l'11,2% de la població total de l'illa. Jo crec que aquest percentatge és dels més alts d'Espanya, però molt similar al dels països receptors de la rica Europa i es contraresta amb la xifra dels més de 70.000 europeus residents, immigració molt desitjada pels beneficis econòmics que comporta, però que en el nostre cas, segons he sentit a alguns, pot derivar cap a una mena de "colonització econòmic-cultural" i "ocupació territorial".

No sé si es mantindrà aquesta tendència migratòria de treballadors peninsulars i estrangers; supòs que sí, mentre el creixement de la nostra economia es mantengui per damunt de la mitjana nacional. Tampoc estic segur que s'aturi la tendència de posar en venda el nostre territori, perquè la temptació dels doblers fàcils és molt humana. Alguns mallorquins necessiten un respir econòmic i la feina de la pagesia no és massa rendible. El que sí sé de cert és que el futur de les societats riques occidentals, i la nostra ho és, passa per la integració amb totes les persones procedents d'altres pobles i cultures, realitzant un enriquidor intercanvi d'experiències de vida, de costums, de tradicions... valorant i defensant cadascú la seva cultura, però considerant-la como una més, ni millor ni pitjor que les altres; oberts sempre a tota aportació que vengui de fora del nostre camp de mira (moltes vegades massa estret, si tenim en compte la meravellosa capacitat

del geni humà de crear diverses formes d'expressió artística, de comunicació de sentiments, d'aprofitar el recursos naturals, de treballar la terra, d'elaborar el menjar...) I, sobretot, respectant i estimant tot ésser humà per damunt de les diferències racials, culturals, socials i econòmiques. Crec que primer s'han d'estimar les persones per a després poder conèixer i valorar les seves manifestacions culturals, i també crec que més es valora la pròpia cultura quant més es coneixen persones i cultures diferents; i que tancar-se en el teu propi lloc personal i cultural és reduir les teves possibilitats, aïllar-te, posar-te a la defensiva, trencar tota evolució, i, en conseqüència, paralitzar-te i desaparèixer.

En aquest sentit, animaria els peninsulars que conec a obrir-se a la gent i cultura mallorquina, sense perdre el legítim orgull de la seva cultura d'origen; a no formar grups tancats on rememoren, però no recreen, les seves tradicions; a estimar tot allò que identifica el poble dins el qual han elegit treballar i coniar. També els animaria a no reproduir amb els immigrants estrangers del Tercer Món la mateixa marginació amb la qual a vegades es queixen de ser tractats. Als mallorquins els diria que no deixin d'ésser ells mateixos, que no tinguin cap complex d'inferioritat, com tampoc un menyspreu vers tot allò que no sigui "lo nostro". Que estar a la defensiva no sempre és la millor manera de mantenir viva la pròpia cultura; que és més eficaç transmetre-la amb il·lusió i convenciment que limitar-se a imposar-la per llei; que no mirin l'immigrant, tant peninsular com del Tercer Món, com a un invasor que fa perillar el meu propi món, sinó com a un company de viatge que també ha col·laborat i està col·laborant per a fer una travessia més segura i agradable, amb els mateixos drets i deures i amb la mateixa dignitat, encara que l'únic capital que tenguí sigui la seva força de treball.

A alguns estrangers rics europeus els demanaria major respecte per a un poble amb una cultura tan digna com les seves; ells recordaria que no tot es compra amb marcs, dòlars o lliures esterlines; que es poden posseir les terres i les cases, però no les persones; que no som un "lander" més i que la convivència es millor entre iguals que no entre senyors i servidors. Tots, -mallorquins, peninsulars, estrangers rics i pobres- hem de coniar en la igualtat, que no implica uniformitat sinó respecte i estima per la diferència i la llibertat de l'altre, construint plegats la societat oberta i acollidora que tots necessitam.

(1). Informe sobre els serveis socials de les Illes Balears. Estudis Solidaris i econòmics "Sa Nostra" 2000. Pere A. Salvà Tomàs: "Les característiques sociodemogràfiques al llindar del segle XXI. Una perspectiva de la societat illenca des de la demografia". Pàgs. 11-32

BEN FET

PARTY-SERVICE
CATERING

*Servei de
menjar, menatge
i personal a
domicili*

MÒBIL 630814336
E-mail: info@ben-fet.com

07580 Capdepera
MALLORCA

Visiti la nostra web
www.ben-fet.com

Agenda de la Vila mes d'agost

Naixements

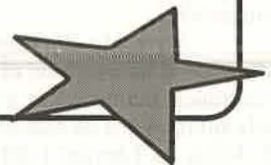
- dia 6, Nich Beckenlechner, de Gunar i Helga
- dia 7, Zara Gngelen Kellermann de Peter Gunter i Claudia Regine
- dia 8, Núria Bonet Mebert de Juan i Claudia
- dia 22, Alexandre Ferrer Pociño de Bartomeu i Amparo
- dia 25, Bryan Gabriel Acosta Gómez de Paul Larry i Claudia Regina
- dia 29, Pere Alzamora llabata de Antoni i Elionor
Antoni Ferran Sureda Peñalver de Antoni i Esperança

Noces

- dia 4, Rafael Fernández Mayol amb Ana Macho Garcia-Plata
Rafael Gallardo Galvez amb Mª Dulce Ribot Monjo
- dia 18, Daniel Prats Muntaner amb Paula Estades Muntaner
- dia 25 Ignacio López Perera amb Eleonora Sánchez

Defuncions

- dia 5 Antóni Romero Fernández (1.969)
- dia 8, Nicolau Flaquer Perelló (1.907)
- dia 11, Emilu Kate Clark (1.911)
- dia 20, Alfons Jozef Peter Pousen (1.955)

CAMPANYA DE RECOLLIDA DE MATERIAL ESCOLAR PER A AMÈRICA LLATINA

Correus ha posat en marxa una campanya, en coordinació amb Unicef, de recollida de material escolar per a enviar a l'Amèrica Llatina. El material que us sobri, de cursos anteriors, el podeu lliurar a les oficines de Capdepera i de Cala Rajada. El termini de recollida es tancarà el dia 31 d'octubre.

CA'N CANTÓ
ANIMALS DE COMPANYIA

Cala Rajada   Artà
Néndez Núñez,17   Ada.Costa i Llobera,23
Plaça des Pins.

Tel 971 563238

CAFETERIA
Cala Rajada
CB

CARRER L'AGULLA,26.   CALA RAJADA

ELS BATLES DE LLEVANT PRESENTEN LA IV MARXA PEL TREN

Reclamen a Madrid més inversions en transport públic i carreteres

L'estació de Son Servera va ser l'escenari de la presentació de la quarta Marxa pel Tren de Llevant. Antoni Oliver, batle d'aquesta població on enguany acaba la manifestació, va fer lectura de la moció que han aprovat tots els ajuntaments de la comarca, que insta el govern de Madrid a invertir més doblers en transport públic i, més concretament, en ferrocarrils. En el document elaborat pels consistoris es posa en relleu que som la comunitat autònoma amb més cotxes per habitant de tot Espanya i, fins i tot, de tot el món. També es diu que les nostres carreteres han arribat a un nivell de saturació que exigeix una acció ràpida tant en matèria ferroviària com en carreteres: l'any passat vam ser la comunitat on menys inversions es van realitzar en carreteres (la penúltima va ser Ceuta, on els doblers que els enviaren quadruplicaven els que rebérem a les Balears). A més, el nivell de sinistralitat continua sent superior a la mitjana de la Península i les xifres de morts a els nostres carreteres i autopistes no fan més que augmentar. Això sense oblidar que el canvi climàtic, més que una amenaça, és ja una realitat i que la Unió Europea està recomanant que els seus estats inverteixin en ferrocarrils per a evitar els greus perjudicis econòmics, mediambientals i de seguretat que provoca el transport per carretera (40.000 persones moren cada any a Europa a la carretera). L'informe que ha elaborat la UE sobre el transport qualifica la situació a deu anys vista d'absolutament catastròfica.

El batle de Capdepera, Joan Pascual; el d'Artà, Montserrat Santandreu; el de Son Servera, Antoni Oliver; el de Vilafranca, Jaume Sansó; el de Petra, Joan Font; diversos regidors dels ajuntaments de Manacor i Sant Llorenç, i una representació de Joves de Llevant i del GOB, foren presents en la roda de premsa en què es manifestà aquesta injustícia que des de fa anys venim patint els habitants d'aquestes illes. És per això que enguany s'han posat al capdavant de l'organització de la Marxa que per quarta vegada servirà perquè els mallorquins, de manera multitudinària, posin de manifest el seu desacord amb aquesta discriminació que patim. El darrer pressupost aprovat pel govern de José María Aznar per a inversions en ferrocarrils era de 4.700.000.000 milions de pessetes. Amb un 1% d'aquesta quantitat (uns 50.000 milions de pessetes) seria possible reactivar els 250 quilòmetres de tren que un dia va tenir la nostra illa. Tot i tenir un 2% de la població estatal, aquesta quantitat no ha arribat, ni prop fer-s'hi. Tot i que des del Govern de les Illes Balears s'han exigit aquestes inversions, el ministeri encapçalat per Francisco Álvarez Cascos ens ha

continuat ignorant. Mentre que a la Península es parla de trens d'Alta Velocitat i d'unir Madrid amb Galícia per mitjà d'aquest transport, aquí continuam sense tenir ni alta, ni mitja, ni baixa velocitat (pagant més impostos que ningú, això sí). Segons els organitzadors, la Marxa d'enguany no acaba a Palma sinó a Madrid i es reivindica molt més que un tren: es demana justícia amb les Balears. Si som bons per pagar, també hem de ser bons per rebre unes inversions que estiguin a l'alçada, com a mínim, del que reben la resta de comunitats de l'estat espanyol: en carreteres, en transport públic, en educació, en sanitat, en medi ambient...

La Marxa començarà el proper diumenge 7 d'octubre a Cala Rajada, des de la Plaça dels Pins. A continuació s'anirà a Capdepera, d'on es partirà, a les 9:45, des de la Plaça de l'Orient. A Artà, els marxaires partiran a les 11:45, i arribaran a Son Servera cap a les 14:30. Allà s'hi podrà dinar comprant un tiquet que costarà 800 pessetes. Les camisetes ja s'ha posat a la venda a preu de cost (700 pessetes) i tant una cosa com l'altra es poden comprar anticipadament als ajuntaments de la comarca. Cap a les 15:30, se celebrarà el tradicional concert que organitza de manera gratuïta Músics per la Llengua i que en edicions anteriors ha comptat amb l'actuació de S'arreal, Antònia Font, Biel Majoral, Toni Nicolau, Suso Reixach, Es Pedregats, Spaghetti... Enguany, com a novetat, dins l'estació de Son Servera s'hi projectarà un vídeo amb diversos reportatges sobre les marxades i el tren a Mallorca.

A les 19:00 està previst que acabi el concert i que els diferents autocars que els ajuntaments hauran posat per als seus marxaires tornin als seus punts d'origen. En cas que, com l'any passat, torni a ploure, els autocars vendran a cercar la gent abans. Donat el cas, a l'estació de Son Servera també hi haurà lloc on aixoplugar-se. Tot i això, que ningú oblidí el paraigües i l'impermeable.

Pels qui vulguin incorporar-se a la Marxa des d'altres punts, els horaris són els següents:

8:30 Manacor
11:00 Sant Llorenç
12:30 Son Carrió
14:30 Son Servera

A més, el GOB ja ha obert la seva línia (971 721 105) per a aquells qui vulguin reservar plaça als autocars que sortiran de Palma per venir a participar en la Marxa Pel Tren de Llevant del 2001. Aquesta és una Marxa que es fa a Llevant, que s'organitza a Llevant, però que es fa pensant en tot Mallorca, en totes les Balears.

Associació Amics de Tilloli (Índia)

L'Associació d'amics de TILLOLI (Índia), que promou la construcció i manteniment d'una escola internat per a 500 nines al poble de Tilloli, vol informar dels resultats obtinguts al concert benèfic del 10 d'agost de 2001 a Sa Torre de Canyamel.

Sa Torre s'omplí amb les entrades posades a la venda. També vàrem fer entrades fila 0, per totes les persones que no pogueren assistir i volgueren col·laborar.

Pels dos conceptes d'abans i subvencions s'han recollit, fins el dia d'avui, 1.691.500 ptes

Agraïm de tot cor:

- A Marju Vatsel per la seva brillant interpretació al clavicèmbal

- A sa Torre de Canyamel, que ha patrocinat aquest concert.

- A totes les institucions, entitats i persones que han col·laborat: El poble i l'Ajuntament de Capdepera i les seves Joventuts Musicals, els pobles i Ajuntaments d'Artà i Son Servera, Creients i Feministes, a Sa Nostra Caixa de Balears, a Pere Estelrich (Arts i Serveis de Cultura), Fèlix Comas (Xicaranda) i a sa Torre de Canyamel.

- També a tots els mitjans de comunicació, especialment a ses revistes Bellpuig i Cap Vermell, El dia de Balears, Diario de Mallorca, Ultima Hora, Canal-4 Televisió i a la televisió serverina, per la difusió del nostre projecte.

- A tots els qui assistiren al concert i els qui participaren de la FILA 0.

Per acabar, dir-vos que es va posar la primera pedra de l'escola internat dia 30 d'abril de 2001, que les obres avancen a bon ritme i que, finalment, el govern indi ha donat els pertinents permisos per a la construcció i funcionament de l'escola internat. També dir-vos que hem fet arribar, a ses monges de l'Asumció 10.000.000 de pts. recollits gràcies a la vostra generositat i a la vostra participació a les activitats organitzades pels Amics de Tilloli. Gràcies a tots, l'Índia i TILLOLI es van aproximant.

A Canyamel, 29 d'agost de 2001.

Maria Morell Massanet

Presidenta de l'associació d'amics de TILLOLI (Índia)

Carta de Josep Gallego

Ja hem passat les festes i, com cada any, ens cal asseure'ns una estoneta i analitzar com han anat. Intentar, sense triomfalismes ni mortificacions, veure quins actes potenciar, quins afegir i quins canviar o retirar. Possiblement cal millorar certes coses, segurament no tot ha estat del gust de tothom, però crec que intentant ser objectius i partint del nivell de participació no queim en l'autocomplaença si treim una valoració global bastant bona de les festes d'enguany.

Deixant de banda les anàlisis i el que ens resta per fer, vull tornar a deixar constància del meu agraïment als integrants de la Comissió de Festes, una gent que un any més ha fet de la festa la seva tasca i que amb la satisfacció com a única recompensa, participa fent participar. Voldria destacar i valorar la bona feina que ja fa un grapat d'anys que es ve fent a més de celebrar la incorporació de nous membres. Esper que aquesta tendència continuï creixent i siguem més de cada anys (com més són, més riuen).

No vull acabar sense agrair a la gent de Cala Rajada i Capdepera la seva participació a tants d'actes i el civisme demostrat en tots ells. Al cap i a la fi qui fa la festa és el poble i a Cala Rajada i Capdepera de cada any demostram que en sabem més.

Per tant, esperant que tothom s'ho hagi passat el millor possible i desitjant que l'any que ve encara vagi millor.

Per molts d'anys i moltes gràcies a tots.

Pep Gallego

Regidor de Festes

T.E.G. S.L.
(TECNOLOGIES ELÈCTRIQUES GABALLINES)
100% GABALLINS

INSTAL·LACIONS I REPARACIONS ELÈCTRIQUES

C/. L'Agulla, 14 - Tel. i Fax : 56 39 27 - CALA RATJADA

OFICINA I TALLER:
C/. Ferrers (Polígon Capdepera) - Tel. i Fax : 56 42 53

INSTAL·LADOR AUTORIZAT - GABRIEL TORRES MALPESA

Assessoria Fiscal
i comptable

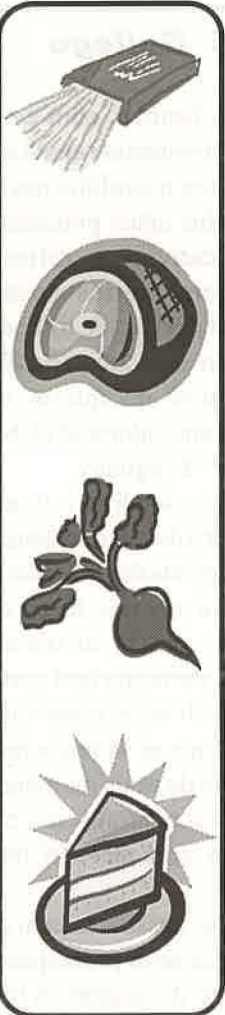
Magdalena Maria Fernandez
Licenciada en Ciències Econòmiques i Empresarials

Almirante Cervera, 22 Tel i Fax: 971 45 51	Costa i Llobera, 55 Tel: 835049 fax 564551
---	---

La recepta del mes Coca antiga d'albercocs

La coca d'albercocs és un clàssic de la cuina mallorquina i aquesta recepta que ara us presentam és d'aquelles que deixen un excel·lent record. La nostra col·laboradora i amiga BERTA LIESEGANG ha estat qui ens l'ha transcrit. Després d'haver-la tastada, com de costum, us podem assegurar que és bona, molt bona.

Provau-la i ja ens direu...

Ingredients :

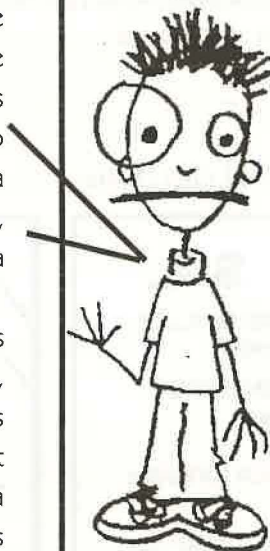
- 500 gr. de farina de força.
- 300 gr. de patata bullida.
- 150 gr. de saïm.
- 300 gr. de sucre.
- 50 gr. de llevadura prensada.
- 3 ous.

Es mesclen tots els ingredients procurant que la llevadura quedi ben fusa. En estar ben pastat es deixa reposar a un lloc més aviat calent i sense corrents d'aire, fins que hagi fermentat (tovat). El temps que pot tardar aquest procés depèn de la temperatura de l'ambient i de la humitat. Llavors es col·loca la pasta damunt una llauna o motlo untat de saïm i es deixa reposar fins que acabi de tovar. Es col·loquen els albercocs xapats i sense pinyol al damunt i s'enforna a temperatura mitja entre 20 i 30 minuts. En haver refredat s'hi escampa sucre per damunt.

ai, tomeuet!

Les dantesques imatges dels gratacels més grans de Nova York envoltats de foc i explosions, esbucant-se, fan pensar en el grau de barbàrie a què hem arribat. Per bé que la política exterior nord americana ha estat, és, i sembla que seguirà essent, la de sotmetre qualsevol dissidència als seus dissenys, aquest atemptat terrorista constitueix una acció desorbitada, desmesurada i inimaginable. Si una pel·lícula d'aquelles "catastròfiques" plantejassin aquestes accions, no dubtaríem de qualificar-les d'exagerades, fruit d'una ment malalta.

Ara tothom especula i llança crítiques als serveis secrets (la CIA sembla que ja no és el que era), a la policia, als sistemes de seguretat dels aeroports, als protocols d'actuació en segrests o als sistemes de defensa . Tot pot ser cert però no oblidem que, dissortadament, davant una trama organitzada intel·ligentment, amb persones desesperades, extremistes disposats a sacrificar-se, hi ha poques opcions, per no dir cap, d'aturar-los.

Instal·lacions

L'Agulla S.L.

Pep Terrasa

C/. Miquel Garau, 26
07590 Cala Rajada
Tel. 971 56 36 59
Fax 971 56 54 61

Tantes coses fetes , tantes per fer...

(roda de premsa de l'equip de gover de l'Ajuntament de Capdepera)

Aquesta frase publicitària – feta anys enrera pel Govern de les Illes- podria ser la que resumís, amb més precisió, la roda de premsa oferta pels dos partits del govern municipal a la premsa comarcal. Hi eren tots els regidors d'UCAP i del PSOE, fent costat als seus presidents. Recolzats per un acurat dossier, es va fer una revisió, àrea per àrea, de les tasques iniciades i els propers projectes.

Primer, però, se'ns digué que el pacte gaudeix de bona salut, i això malgrat les petites tensions que puguin haver sorgit i que es consideren com a normals. S'insistí en el caràcter programàtic, que no pas polític del pacte, i ambdós partits coincidiren en un alt grau de satisfacció: les relacions entre regidors són bones, cadascú compleix la seva tasca i a més s'estan realitzant els projectes prevists.

Fernando Peñalver i Francisca Ginard assenyalaren les coincidències en els programes electorals i que el pacte es feia per a millorar la qualitat de vida dels ciutadans de Capdepera. Després es va fer un recompte del que estava en marxa i dels projectes que es pensava dur a terme a cada regidoria, al llarg d'aquesta legislatura. Per no fer massa extensa aquesta relació, assenyalarem les més rellevants de cada àrea. En Climent Alzina explicà què han fet i pensen fer les àrees de govern socialista:

- **Benestar social:** S'ha ampliat l'horari de l'escoleta municipal per a adequar-lo al dels pares, és imminent l'obertura del centre de dia per a la gent gran de Cala

Rajada; es treballa per a construir, amb l'IBAVI, 25 vivendes socials i vivendes tutelades, s'ha ampliat la tasca dels treballadors de medi obert amb un programa de reforç escolar i Escola Viva; també s'ha fet l'estudi de població.

- **Cultura:** S'ha posat en marxa el teatre municipal, s'ha remodelat la sala d'exposicions, s'han creat beques de recerca, s'ha canviat d'ubicació l'arxiu, s'ha celebrat amb èxit el 700è. aniversari i s'ha consolidat el mercat medieval. Hi ha els projectes de l'escola de música, un nou edifici per a l'escola d'adults i la creació, a la Casa del Governador del Castell, d'un centre d'interpretació.

- **Medi Ambient:** s'han duit a terme la regulació i concessió de la recollida de fems, s'ha clausurat l'abocador de son Terrassa, es duu a terme el control d'arenas i aigua de les platges, es fan campanyes d'informació, es treballa en l'ampliació de les depuradores de Font de sa Cala i Cala Rajada, així com en la creació d'un mapa acústic de Cala Rajada.

- **Salut:** El PAC i l'ampliació del Centre de Salut ha estat la gran satisfacció d'aquesta àrea, però s'està ultimant una gran reforma de la Casa del Mar, on s'ampliarà el servei amb l'especialitat de Pediatria. Es treballa per a dotar Canyamel de visites mèdiques, dos o tres dies per setmana, i per a dotar Capdepera d'un PAC mòbil. Es vol millorar l'accés al cementiri.

- **Interior:** S'ha completat la plantilla de la policia local i es prepara el reglament d'ocupació de la via pública i l'ordenança contra els renous. Es pretén crear un

departament de Protecció Civil.

De la seva banda, Joan Pascual féu el mateix pel que fa a les àrees regides per UCAP:

- **Hisienda:** Es duu un extricte control pressupostari, cada any hi ha hagut superàvit a les arques municipals, es paguen els proveïdors puntualment i es treballa per posar al dia el padró municipal d'imposts.

- **Joventut:** Es treballa al carrer per a l'inclusió social dels joves, es vol crear un casal de joves al teatre i un pla d'intervenció contra la drogoaddicció.

- **Urbanisme** S'ha informatitzat el departament i se l'ha dotat de personal qualificat. Es treballa en la revisió de les NNSS, manifestant les dificultats que suposen les constants modificacions de la normativa vigent. Les NNSS s'han adaptat al POOT. S'ha dotat de serveis la zona de son Poca Palla i s'han acabat les obres del Pla Mirall. Com a projectes a curt termini, tenim la canalització dels pluvials de Capdepera, obres de millora urbana a la zona de Nereides i carretera de Can Patilla, l'edifici municipal per a Cala Rajada i el nou Ajuntament.

- **Esports:** En destacaren la col·laboració en l'organització del partit centra la Droga, la gran quantitat d'events esportius, les escoles esportives, la subvenció a esportistes locals en els seus desplaçaments fora de Capdepera, els vestuaris d'atletisme. Com a projecte de futur cal ressenyar la piscina coberta i la creació d'una zona esportiva a Cala Rajada.

- **Educació:** Ampliació de l'IES de Capdepera. Projecte: ampliació o escola nova per a Cala Rajada.

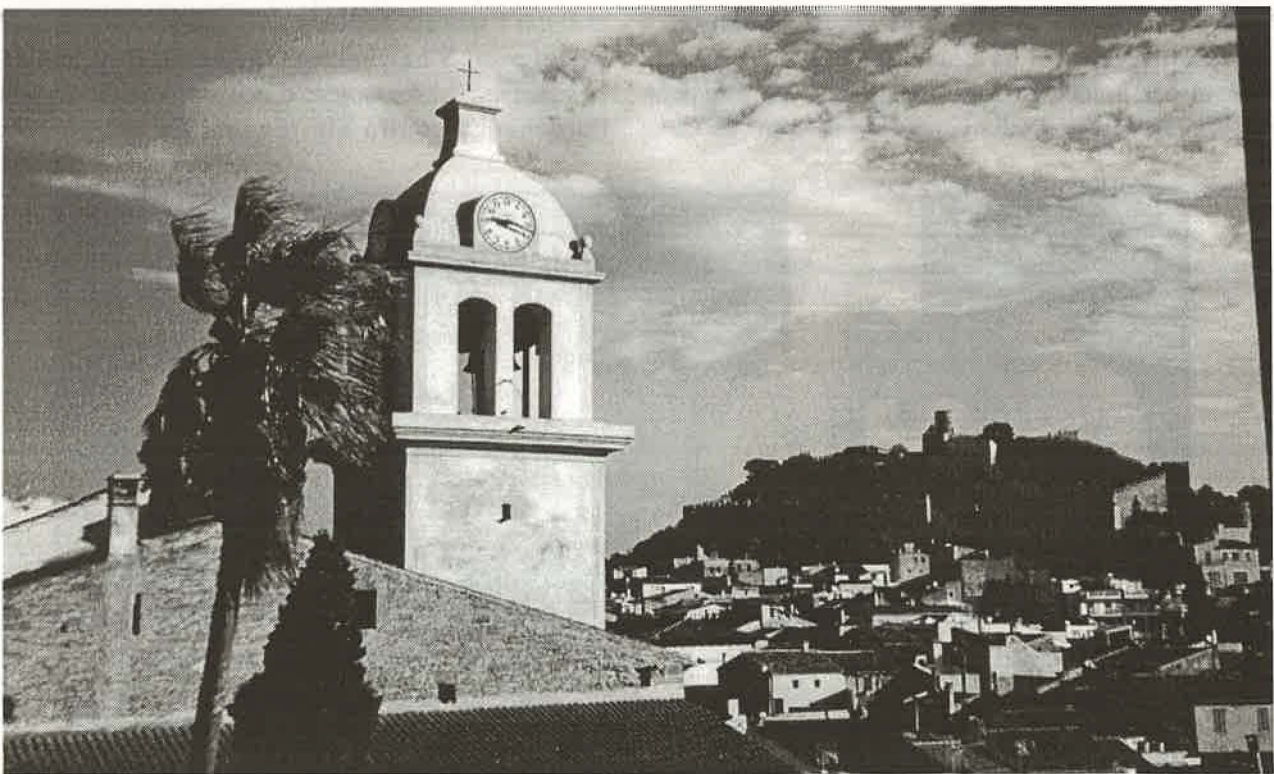
- **Turisme:** Programació conjunta de la promoció turística dels municipis de la comarca. Enquesta de satisfacció turística.

- **Serveis generals:** actuacions en mobiliari urbà, plantació d'arbres, clavegueram, parcs i jardins i asfaltat de camins. S'han arranjat els pluvials del carrer ses Monges.

- **Festes i Personal:** Torna a sortir la celebració dels 700 anys. S'ha continuat amb la comissió de festes per a fomentar la participació. Pel que fa al capítol de personal s'ha duit a terme una planificació del llocs de feina i s'han cobert les places aprovades, que han suposat un increment notable de la plantilla. En participació es treballa en la creació d'un butlletí d'informació municipal que pot sortir per l'octubre.

Aquestes són, més o manco, les actuacions destacables, dels dos anys de legislatura del pacte PSOE-UCAP. Segons els seus protagonistes confien complir el programa pactat al cent per cent, per bé que reconeixen dificultats –sempre externes– per a alguns projectes.

Mentre, Capdepera camina cap a una població consolidada de devers deu mil habitants, un ritme de creixement que és un repte per a qualsevol govern. D'aquí a dos anys ens en faran cinc cèntims, de com ha anat tot plegat.

LA CALÇ I ELS CALCINERS

Gracià Sánchez Font

La utilització de la calç com a producte imprescindible per a la construcció ha estat l'interès més important pel que a l'illa de Mallorca s'han construït forns de calç des de fa dos mils anys quan els antics mallorquins abandonaren coves i talaiots fets de pedres, i començaren a construir els habitatges a partir del morter, mescla de la calç i arena, amb pedres i altres materials. La calç ha estat també molt utilitzada fins a la més recent actualitat com element desinfectant i de neteja a les cases com també per a fer alguns principis de la medicina popular.

Arreu de Pollença i de Mallorca es poden veure les restes de molts forns de calç, fets bàsicament de manera similar a com ho feien els antics romans. A la possessió de Ternelles en tenen alguns de molt ben conservats. Que existeixin tants forns per tot arreu és perquè a la nostra illa és fàcilment localizable la pedra calcària, base per fer calç, i la llenya per poder coure-la, per això els forns es feien a les zones boscoses ja que era més fàcil tragar la calç que la pedra i la llenya.

Actualment ja no queden forns de calç tradicionals en ús i els existents són moderns per a produir grans quantitats de calç amb procediments industrials.

Usos de la calç

- La calç a la construcció:

La utilització de la calç com element constructiu era l'ús quantitativament més important per donar sortida a la producció. Fins ben entrat el segle XX les parets de les construccions eren de pedra i morter. El morter era un mescla d'una part de calç bullida per dues i mitja

d'arena, a la qual se li afegia aigua perquè es mesclàs i compactàs.

Les parets solien ser gruixades de devers un metre. Amb l'aparició de nous materials i popularització d'altres com el ciment mallorquí i el marès, l'ús de la calç anà minvant fins que l'aparició del ciment portland (fet de calç, sílice i alumina) en féu desaparèixer el consum tradicional.

- La calç com a producte sanitari de les cases:

Des de l'antigor la calç tingué una altra utilitat a les cases que era el seu ús per fer tornar blanques les parets interiors, i també exteriors, dels habitatges. Desinfecció i netedat, principalment, eren el motiu d'aquesta feina que les dones al menys una vegada a l'any solien fer. A quasi totes les llars existia una alfàbia on s'hi amarava la calç viva a la qual s'hi afegia aigua amb la qual reaccionava. Després de mesclar-ho bé la granereta ja podia començar a espargir-la. Actualment aquesta fetca la fan les pintures plàstiques.

- La calç com a desinfectant, medicinal i altres usos:

La calç era utilitzada per desinfectar ja fos directament, per a la ràpida desaparició de cadàvers, també com l'aigua de calç, receptada a la gent que tenia els ossos fluixos. Al camp s'utilitzava contra plagues de la vinya,

per condicionar els sòls massa àcids i per emblanquinar els troncs dels arbres per tal de protegir-los dels insectes. Altres utilitats eren en el ram artesanal per adobar pells, arreglar olles, etc.

Manera de fabricació.

- Els forns de calç:

Els forns eren els llocs on la pedra es transformava en calç. Aquests es podien fer en molts de llocs, però millor si ben prop hi havia pedra i llenya, "estalviava molts jornals" recorda un vell calciner. El millor lloc per construir-lo era aquell un poc inclinat ja que anava millor tant per omplir-lo com per buidar-lo.

La capacitat d'un forn depenia de la disponibilitat de pedra i de la de llenya, però no sempre era proporcional, així a l'hivern per produir 2.000 quintars de calç es necessitaven 2.400 feixos de llenya, però a l'estiu bastaven uns 1.800. Els feixos de branca solien ser bastants grossos, de 30 a 40 quilos, i en alguns pobles es deien matxos; però si s'havien de tragar lluny solien ser de menor tamany.

- Conversió de la pedra en calç:

La pedra calcària en ésser sotmesa a temperatures de devers 1.000 graus centígraus forma òxid de calç i després diòxid de carboni: $\text{CaCO}_3 = \text{CO}_2 + \text{CaO}$. La reacció de la pedra que torna calç fa que els primers dies surti fum blanc, després torna negre i al final torna sortir blanc, però no tant com al principi. Durant alguns dies de la cocción en combustionar el gas surten flamarades de gas encès.

- Els calciners i la seva vida

La feina del calciners, quan ja tenien un forn construït, solia començar per tallar branca, aquest és un

dels motius pels quals el bosc estava molt net antigament, després feien feixos que traginaven fins vora el forn. Sovint la feina de calciner anava lligada a la de carboner ja que amb la llenya gruixada fabricaven carbó i amb la prima en

feien feixos per cremar al forn de calç.

Una altra de les feines era fer pedres calisses per poder coure-les. Així les havien d'extreure i fer-les petites per portar-les fins al forn.

Les eines del calciner eren picons, martells, càvecs, parpals i una forca per tirar els feixos dins l'olla, també la civera, la manuella, la falç, el falçó i els ganxos.

Una vegada es pegava foc el forn no es podia abandonar

gens, ni de nit ni de dia, fins que era cuit i se li havia de donar branca contínuament. Els tres o quatre calciners del forn solien fer torns per la dura feina que durava de deu a onze dies, el foc havia de ser constant i dur la mateixa fúria sempre. Prop del forn els calciners solien tenir una barraca on aixoplugar-se, descansar i menjar mentre el forn cremava.

Després de cuit, i al cap de dos dies, ja podien treure la calç perquè ja no cremava. Es feia de dalt a baix fins que quedava calç dins l'olla.

La feina era, damunt damunt, de tres setmanes llargues: una per carregar el forn, onze dies per coure'l i devers una setmana per buidar-lo.

L'última feina era vendre la calç.

El cançoner recull algunes gloses dels calciners:

*No sabia què cosa era
fer feina a un forn de calç:
no poreu fer cap punt fals
per davant ni per darrere.*

*Sant Francesc de Déu servent
dins un forn de calç entràreu
i ses pedres reforçàreu
que enterra anava caiguent.*

La tècnica de construcció dels forns de calç no era excessivament complicada, però per l'extensió d'aquest article no en parlarem. Si be detallarem a continuació les parts del forn:

Caixa= És un espai empedrat molt ample que envolta l'olla.

Olla= És el buit del clot on s'hi crema la llenya.

Parets de l'olla= Són les parets verticals de dins la caixa.

Cantell= És la paret de la caixa però a partir de vuit pams de ras de terra.

Portada= És el buit que es deixa a la part baixa del rost i que es va tapant així com es carrega el forn.

Boca= Forat que es deixa a la portada per on es van tirant els feixos de llenya que ha de cremar.

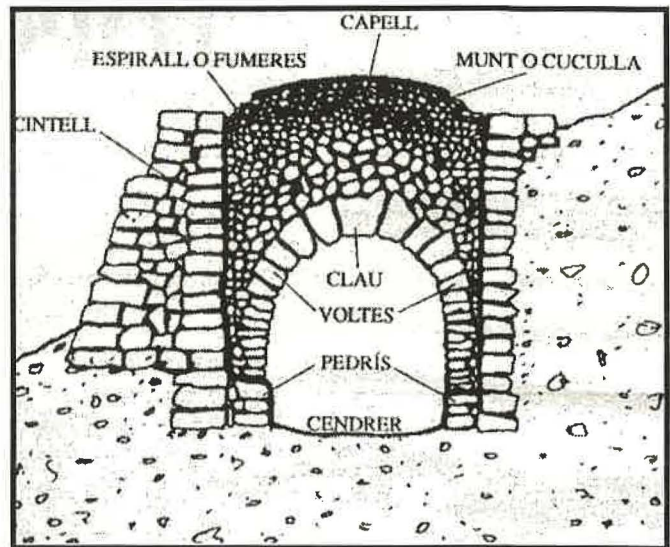
Enfornadora= És una pedra grossa i plana que es situa a la part baixa de la boca; per damunt ella hi passarà tota la llenya.

Tafarres= Són dos troncs gruixats i revinguts, que es posen entravessats a la portada per reforçar-la, que el forn cremi.

Espirai= Es la part baixa que s'extén per lo redó de la cucua. L'espírai no du fang entre les pedres i és l'únic lloc per on el foc podrà exhalar.

Cucua= Part superior del forn, de forma rodona de cúpula, més alta d'enmig que de les voreres.

Capell= Capa de fang amb calç o argila amb que es tapa la cucua.

Article publicat a la revista de Premsa Forana
Punt Informatiu Pollença

BALEARS, POTÈNCIA TURÍSTICA

El turisme ha estat durant anys la principal font de riquesa (aporta el 84% del PIB) i d'ocupació de les Illes Balears, i ho ha de continuar essent, però si volem mantenir la competitivitat d'aquest sector hi hem d'incorporar criteris de sostenibilitat ambiental i social.

Ha arribat l'hora de conjugar la indústria turística, evidentment important per tractar-se del sector econòmic clau de les Balears, amb un desenvolupament sostenible i el manteniment d'unes condicions de vida òptimes que ajudin a reconciliar el turisme amb la societat.

L'objectiu de la Conselleria de Turisme és passar d'un model turístic basat en el consum desenfrenat de recursos a la conservació del medi ambient; de l'estacionalitat a la distribució dels fluxos turístics; de la concentració a la diversificació de productes; de l'increment de places a la contenció de l'oferta. En definitiva, de l'estratègia del preu i la quantitat a la qualitat com a punt de referència d'una destinació turística líder.

I aquest model només serà possible amb la col·laboració de tots. Les Administracions fan un esforç molt important invertint en infraestructures (carreteres, sanitari, educació, etc.) perquè les Balears siguin un lloc ideal per viure i per passar les vacances, però no

podem assumir totes soles les despeses d'aquest canvi de model turístic dirigit a millorar la qualitat de vida de visitants i residents. Per això és necessari realitzar un exercici de solidaritat entre el turisme, que s'ha d'implicar en la recuperació, la millora i la conservació del patrimoni natural i cultural de les illes, i els residents, permetent que els ingressos que es generen en zones turístiques finaciïn la conservació dels espais naturals. L'aplicació de l'impost ecoturístic té gran importància perquè servirà per dotar econòmicament el Fons de Rehabilitació d'Espais Turístics, adreçat a la rehabilitació de zones turístiques i a la recuperació de recursos i espais naturals i patrimonials. Per això s'ha d'entendre com una eina de solidaritat pel que suposa de redistribució dels recursos econòmics, i perquè la filosofia que l'empara és que serveixi per deixar a les generacions futures una herència cultural i natural millor que la que nosaltres hem rebut.

Celestí Alomar i Mateu

Conseller de Turisme del Govern de les Illes Balears
Membre de la Comissió Executiva dels Socialistes de
Mallorca

Un

per aquesta foto

CORBA D'EN RONCERO II

Pam envant, pam enrere d'on una escala aguanta un pal de telèfon, hi trobam aquest eurocartell, finançat pel Ministerio de Fomento i el Govern Balear, ambdós representants de l'Estado Español, perquè aquí, a banderes desplegadas i a cabassos, hi inverteix l'Estat, exactament 204.676.994 pta.

Pessetes que serveixen per fer la Variante, que és com en neollengua s'anomenen les carreteres, i per a ésser més concrets, en pagaran el tram II.

Per tant, hi ha tram I, i qui sap si tram $n+1/n=2,3,\dots$ perquè els designis del poder són inexcrutables i no podem preveure el nombre de trams en què divideixen la carretera de Capdepera.

L'obra la comanen a una constructora de nom en clau: Baseosa-Sato en U.T.E., que ens aclariran que vol dir Balear de Servicios y Obras, S.A. i S.A. de Trabajos y Obras; "en U.T.E.", la Cia ho investiga.

Nosaltres no demanarem quan s'acabaran les obres, perquè prou agraïts estam que l'Estado se'n recordi de nosaltres, pobrets aperduats a un racó d'una illa inexistente, i inverteixi aquí, precisament a Capdepera, com per a ser maleducats i menyspreadors, a més, el cartell no ho posa, i si no ho fa és perquè l'Estado té raons que als súbdits no ens interessin.

El què dèiem, gràcies de tot cor, Estado!

Cartell policromat en quatre colors combinatius, gris gris i gris marengo als voltants, que fan resaltar l'or del centre i el petit rectangle grana a la part de dalt i al centre. Contrasta ubíquament amb el paisatge, suggerint velats matisos constitucionals.